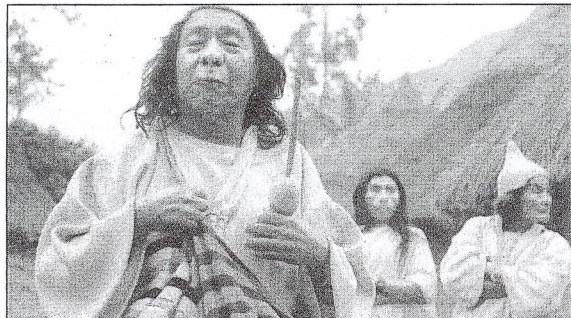

Een ander Colombiaans geluid

Wie noemen we analfabeten?

FOTO BUHOLA.COM

DOOR WILLEM BANT

Embera, achagua, piratapuyo, cabiyari - zo maar vier voorbeelden van de ruim zestig inheemse talen die

worden gesproken in Colombia. Zeker, in Colombia spreken de mensen vooral Spaans, maar eentalig is het land niet. Een inventarisatie uit 2015 van de Universidad Nacional wees uit dat Colombia 67 verschillende talen heeft. In bijna alle gevallen betreft het een taal van een zogenaamde 'grupo originario', dat wil zeggen een inheemse bevolkingsgroep. Uit het onderzoek bleek dat een groot aantal van deze talen op het punt staat uit te sterven. De oorzaken liggen voor de hand. Het binnenlandse conflict, illegale mijnbouw en houtkap, maar ook het toerisme en de olie-industrie hebben ertoe geleid dat de woongebieden en de cultuur van de oorspronkelijke bewoners van Colombia bedreigd worden. Een kleine eeuw geleden riep de Colombiaanse filosoof Fernando González zijn landgenoten al op om 'de schat die de oorspronkelijke bewoners van ons land vertegenwoordigen liefdevol te koesteren'. Helaas is dit de afgelopen honderd jaar nauwelijks gebeurd.

Een evenement waar deze 'schat' wel wordt gekoesterd is het 'Festival de Poesía de Medellín'. Hier kunnen vertegenwoordigers van de oorspronkelijke bewoners van Colombia al ruim 25 jaar in hun eigen taal uitdrukking geven aan hun eigen kijk op de werkelijkheid. De eerste editie van het festival vond plaats in 1991, toen Medellín bekend stond als een van de gevaarlijkste steden ter wereld. Het was een welhaast absurdistisch plan om in een scenario, waarin de dienst werd uitgemaakt door doodskaders, drugsbendes, paramilitairen en guerrillagroeperingen, een poëziefestival te organiseren. Dichter-organisator Fernando Rendón koos voor vrede en hoop, voor woorden in plaats van kogels. En het succes was daar, vanaf het begin. In 2017 zal de 27e editie van het festival plaatsvinden. Al die jaren zijn vertegenwoordigers van de oorspronkelijke bevolking van Colombia vaste gasten geweest in Medellín.

Eén van bekendste dichters van de grupos originarios is Hugo Jamioy. Oorspronkelijk is Jamioy afkomstig uit Putumayo, een departement in het diepe zuiden van Colombia, aan de grens met Ecuador, maar door zijn huwelijk is hij inmiddels woonachtig in de

Sierra Nevada de Santa Marta, in het noordoosten van het land. Hij treedt regelmatig op in binnen- en buitenland en zijn gedichten verschijnen in bundels en bloemlezingen. Het gedicht 'Ndoser-tanëng', hieronder te lezen in een vertaling gemaakt op basis

van een vertaling in het Spaans, is niet alleen interessant voor antropologen en literatuurwetenschappers, maar ook voor politici. Uit het gedicht spreekt een visie op de wereld die verder gaat dan dollars en getallen.

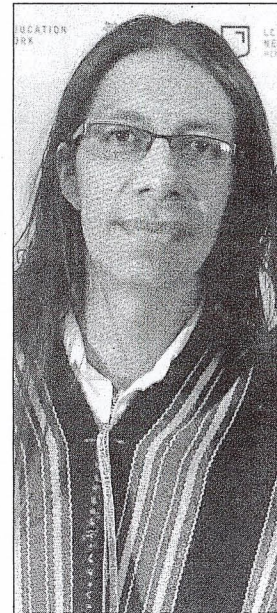
Een mooi idee voor 2017: laten we hopen dat in het nieuwe jaar onze beleidsmakers niet alleen de cijfers en de officiële rapporten lezen bij het nemen van belangrijke beslissingen, maar ook aandacht hebben voor de natuur, die ook zorgvuldig 'gelezen' moet worden.

Analphabeten

*Wie noemen we analphabeten?
Zij die geen boeken kunnen lezen
of zij die de natuur niet lezen
kunnen?*

*Beiden
weten iets en veel.*

Overdag

Hugo Jamioy

FOTO FUCSIA.CO

*gaven ze mijn opa
een boek:
ze zeiden hem dat hij niets wist.*

*'s Avonds
ging hij bij het vuur zitten,
in zijn handen
draaide hij een cocablad
en zijn lippen vertelden
wat hij daarin zag.*

(VERTALING VAN WILLEM BANT)